

Ужгородський замок

Найціннішим експонатом Закарпатського краєзнавчого музею безсумнівно є Ужгородський замок XV-XVIII ст.ст., який є найдревнішою і найціннішою історико-архітектурною будовою міста Ужгорода. Згадки про існування укріплення Гунг на час переходу угорців у кінці IX століття через Карпатські перевали у Тисо-Дунайську низовину зустрічаємо в угорських літописах XIII століття, у яких також описаний мужній слов'янський князь Лаборець. Дружина князя зазнала поразки від угорців, а сам Лаборець був убитий у східній Словаччині біля річки, яка тепер зветься Лаборець. У річку Лаборець впадає Уж. У кінці XIII - початку XIV століття Ужгородський замок значно укріплюється, розпочинається будівництво кам'яної фортеці. Можливо, саме тоді на подвір'ї Ужгородського замку збудовано церкву, фундамент якої бачимо і зараз. Принаймні, від 1284 року зберігся документ, що згадує священика цього храму Штефана. Згодом, у 1646 році у цій церкві було прийнято Ужгородську унію, а у 1996 році у замку відбулися великі урочистості з нагоди ювілею унії.

Ужгородський замок - гравюра

Таким був замок на початку XX ст.

Кажуть, цей замок, розташований на вершині Замкової гори над містом - один з найдавніших в Україні, має вже більш як тисячу років. Тисячу - вдумайтесь в цю цифру. Зведений ще в кінці X століття, мурований воїн мав засвідчити всім, що тут, під Замковою горою, - центр комітату Унг, важливе місто. Коли татарські війська під приводом хана Кутеска увірвалися на Закарпаття в 1086 р., захопити унгварський замок кочівникам не вдалося.

Звичайно, протягом такої довгої кар'єри споруда зазнала безліч змін і перебудов. Від найдавнішого прото-замку дотепер збереглися лише частина фундаменту в підземеллях фортеці і подекуди давні карнизи з романським орнаментом.

Хоча останнім часом проводяться альтернативні дослідження з дещо іншими результатами і цифрами. Воно й зрозуміло: скоріше за все, під час монголо-татарської навали 1241р. укріплення Унгвара були зруйновані - бо дуже швидко, вже в 1248р. літописи згадують якийсь "новий замок" Унг. Той тоже довго не простояв - татари знищили його в 1317 році.

Наступна згадка про укріплення, що належали місцевим магнатам Другетам, відноситься вже до 1499 року. Хоча важко собі уявити, що більш як півтора століття це місто жило без надійного охоронця. Другети володіли краєм з 1322 по 1691 роки, і про фортифікації Унгвару мусили думати. Тим більш, основна частина збережених на сьогодні укріплень була зведена саме в XIV столітті.

В місто запросили італійських військових інженерів, справжніх знавців фортифікаційного мистецтва того часу. Вони реконструювали замок: вимуровали міцніші стіни, на всіх кутах споруди звели ромбовидні бастіони висотою в 10-15 метрів, висунуті за лінію квадрата стін - ці фрагменти укріплень збереглися дотепер. На площадках бастіонів було встановлено гармати. Роги бастіонів виклали квадратними плитами з каменю.

В плані замок був неправильним чотирикутником - за велінням рельєфу Замкової гори. З трьох боків споруду оточував рів глибиною в 8-10 метрів, через який до в'їздної брами було перекинуто підйомний міст. Навіть зараз помітні заглибини для ланцюгів, що підіймали міст у разі потреби.

Ну і не забули Другети прикрасити замок родинним гербом: над входом у фортечний палац висічено барельєф з чотирма дроздами. Кілька слів про палац. Він розташовується напроти в'їздної брами, в північно-східній частині комплексу, над урвищем Замкової гори. Палац - слово трохи манірне і розбещене для цієї суворої двоповерхової споруди з чотирма кутовими вежами. Товщина стін тут 2,5-3 метри, а замість вікон подекуди трапляються бійниці. І не палац це, здається, а донжон, цитадель, замок у замку, найукріпленіша частина фортифікацій Унгвара. Воно й зрозуміло.

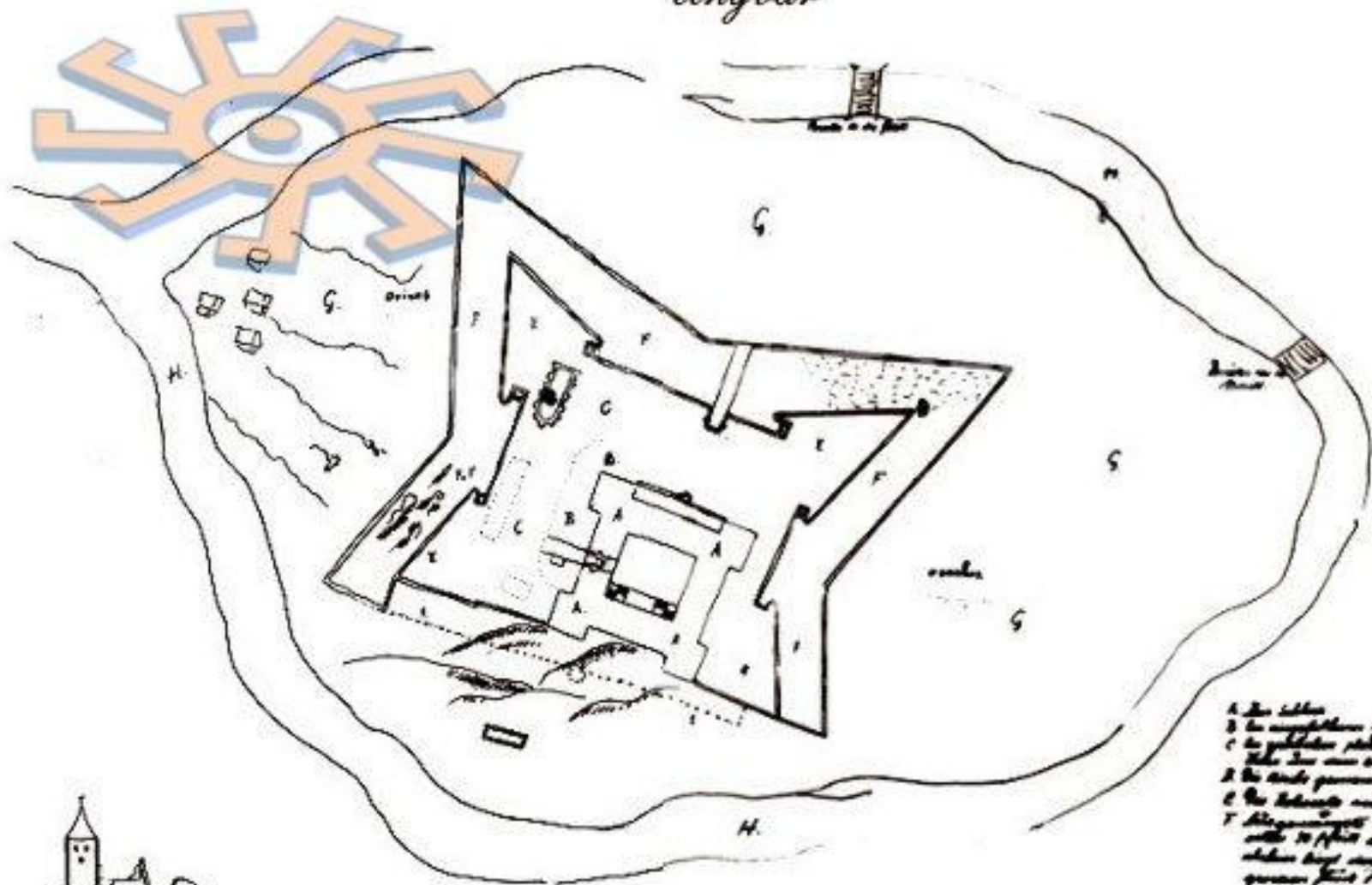
Палац, в який тепер тягнуться екскурсанти на оглядини експозиції Ужгородського музею, походить з XVI ст. Він має внутрішній дворик з видовбаним в скельній породі колодязем. В стінах споруди збереглися таємні ходи, якими можна було проходити з одного поверха палацу на інший.

В 1775 році ужгородська твердиня потрапляє за наказом імператриці Марії-Терезії в руки Мукачівської єпархії. Комплекс зазнає невеликих перебудов, зокрема, знищується Рицарська зала палацу.

З 1946 року і по сьогодні в стінах замку розташований Закарпатський краєзнавчий музей.

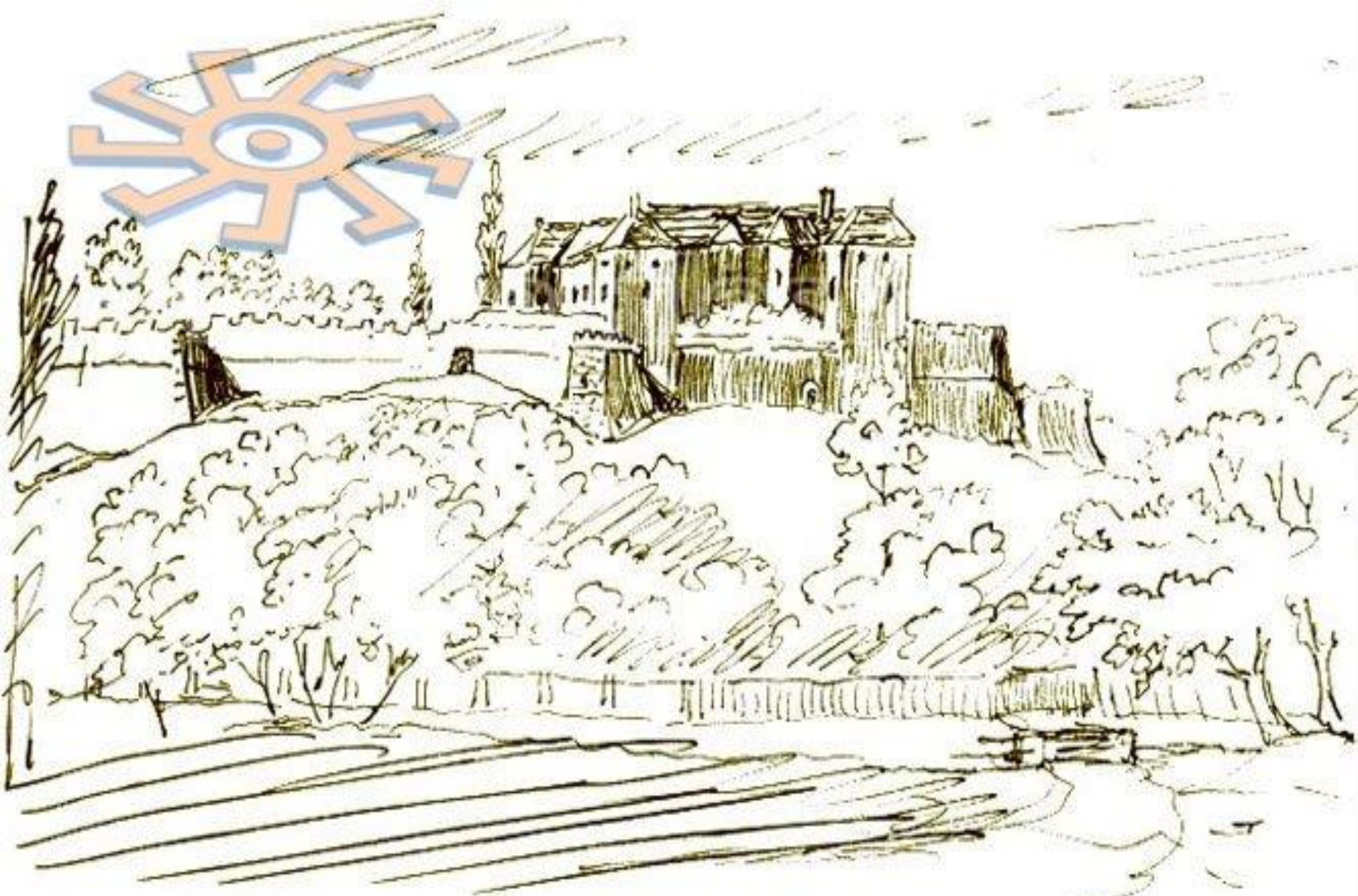
Ungvár

1. Die Kirche
2. In unmittelbarer Nähe
3. In unmittelbarer Nähe
4. Die Kirche
5. Die Kirche
6. Die Kirche
7. Die Kirche
8. Die Kirche
9. Die Kirche
10. Die Kirche
11. Die Kirche
12. Die Kirche
13. Die Kirche
14. Die Kirche
15. Die Kirche
16. Die Kirche
17. Die Kirche
18. Die Kirche
19. Die Kirche
20. Die Kirche
21. Die Kirche
22. Die Kirche
23. Die Kirche
24. Die Kirche
25. Die Kirche
26. Die Kirche
27. Die Kirche
28. Die Kirche
29. Die Kirche
30. Die Kirche
31. Die Kirche
32. Die Kirche
33. Die Kirche
34. Die Kirche
35. Die Kirche
36. Die Kirche
37. Die Kirche
38. Die Kirche
39. Die Kirche
40. Die Kirche
41. Die Kirche
42. Die Kirche
43. Die Kirche
44. Die Kirche
45. Die Kirche
46. Die Kirche
47. Die Kirche
48. Die Kirche
49. Die Kirche
50. Die Kirche
51. Die Kirche
52. Die Kirche
53. Die Kirche
54. Die Kirche
55. Die Kirche
56. Die Kirche
57. Die Kirche
58. Die Kirche
59. Die Kirche
60. Die Kirche
61. Die Kirche
62. Die Kirche
63. Die Kirche
64. Die Kirche
65. Die Kirche
66. Die Kirche
67. Die Kirche
68. Die Kirche
69. Die Kirche
70. Die Kirche
71. Die Kirche
72. Die Kirche
73. Die Kirche
74. Die Kirche
75. Die Kirche
76. Die Kirche
77. Die Kirche
78. Die Kirche
79. Die Kirche
80. Die Kirche
81. Die Kirche
82. Die Kirche
83. Die Kirche
84. Die Kirche
85. Die Kirche
86. Die Kirche
87. Die Kirche
88. Die Kirche
89. Die Kirche
90. Die Kirche
91. Die Kirche
92. Die Kirche
93. Die Kirche
94. Die Kirche
95. Die Kirche
96. Die Kirche
97. Die Kirche
98. Die Kirche
99. Die Kirche
100. Die Kirche

Ungvár
1679

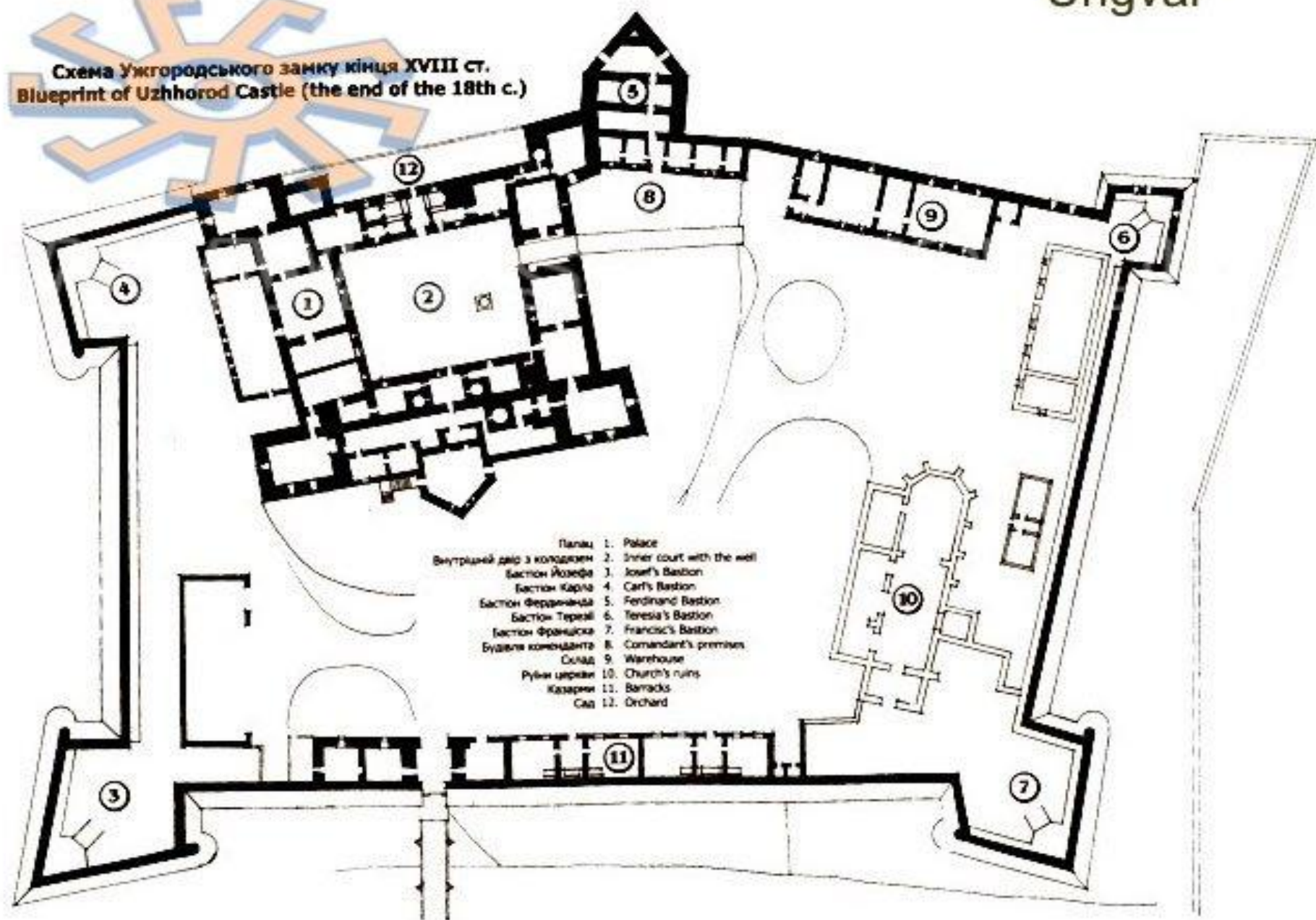
John C. F.
 1. Die Kirche
 2. Die Kirche
 3. Die Kirche
 4. Die Kirche
 5. Die Kirche
 6. Die Kirche
 7. Die Kirche
 8. Die Kirche
 9. Die Kirche
 10. Die Kirche
 11. Die Kirche
 12. Die Kirche
 13. Die Kirche
 14. Die Kirche
 15. Die Kirche
 16. Die Kirche
 17. Die Kirche
 18. Die Kirche
 19. Die Kirche
 20. Die Kirche
 21. Die Kirche
 22. Die Kirche
 23. Die Kirche
 24. Die Kirche
 25. Die Kirche
 26. Die Kirche
 27. Die Kirche
 28. Die Kirche
 29. Die Kirche
 30. Die Kirche
 31. Die Kirche
 32. Die Kirche
 33. Die Kirche
 34. Die Kirche
 35. Die Kirche
 36. Die Kirche
 37. Die Kirche
 38. Die Kirche
 39. Die Kirche
 40. Die Kirche
 41. Die Kirche
 42. Die Kirche
 43. Die Kirche
 44. Die Kirche
 45. Die Kirche
 46. Die Kirche
 47. Die Kirche
 48. Die Kirche
 49. Die Kirche
 50. Die Kirche
 51. Die Kirche
 52. Die Kirche
 53. Die Kirche
 54. Die Kirche
 55. Die Kirche
 56. Die Kirche
 57. Die Kirche
 58. Die Kirche
 59. Die Kirche
 60. Die Kirche
 61. Die Kirche
 62. Die Kirche
 63. Die Kirche
 64. Die Kirche
 65. Die Kirche
 66. Die Kirche
 67. Die Kirche
 68. Die Kirche
 69. Die Kirche
 70. Die Kirche
 71. Die Kirche
 72. Die Kirche
 73. Die Kirche
 74. Die Kirche
 75. Die Kirche
 76. Die Kirche
 77. Die Kirche
 78. Die Kirche
 79. Die Kirche
 80. Die Kirche
 81. Die Kirche
 82. Die Kirche
 83. Die Kirche
 84. Die Kirche
 85. Die Kirche
 86. Die Kirche
 87. Die Kirche
 88. Die Kirche
 89. Die Kirche
 90. Die Kirche
 91. Die Kirche
 92. Die Kirche
 93. Die Kirche
 94. Die Kirche
 95. Die Kirche
 96. Die Kirche
 97. Die Kirche
 98. Die Kirche
 99. Die Kirche
 100. Die Kirche

Игуар 1865. Олзін, Кічев.

Старі плани замку в Ужгороді.

Схема Ужгородського замку кінця XVIII ст.
Blueprint of Uzhhorod Castle (the end of the 18th c.)

Геракл і Гермес

При вході в Ужгородський замок перше, що бачиш - могутнього залізного Геркулеса-Геракла, який от-от подолає отруйну Лернейську гідру. Скульптура виготовлена в 1842р. тут же, в Унгварі.

Раніше скульптура знаходилася в селі Ужок неподалік одноіменного перевалу, під Бескидом. Там, після відкриття в XVII столітті джерел з лікувальними властивостями, розташовувався популярний бальнеологічний курорт, куди з задоволенням приїздили не лише закарпатці, а й мешканці сусідньої Речі Посполитої. Одне з джерел носило назву Гераклове - начебто вода звідти дарувала людям силу, якою славився античний герой. Скульптура знаходилась саме там, аж поки в роки Другої світової війни курорту не прийшов кінець. Перший директор Закарпатського краєзнавчого музею, Петро Сова (1894-1984) у 1947 році перевіз Геркулеса до ужгородського замку.

А неподалік героя, на узбіччі стежки - покровитель торговців і мандрівників Гермес-Меркурій. Залізну скульптуру сидячого юнака відлили, ймовірно, на знаменитому фрідешівському залізоплавильному заводі в XIX ст.

Турул

Ще одна цікава скульптура, що прикрашає замковий подвір'я: Турул (сокіл), хижий птах, що взлітає.

Слово "турул" походить від тюркського тогрул (сокіл). Для угорців ця птаха була своєрідним героїчним символом. Давні угри поклонялися турулу ще зі скіфських часів. Повага, якою користувалася ця птаха в давніх кочівників, помістила його на герб самого вождя гуннів Аттіли. А угорська королівська династія Арпадовичів вважала цю пташку своїм тотемістичним предком: турул, відродившись в легендарній Емеше, зачав прародичів угорців Гунора і Мадяра.

Під час повстання куруців під приводом Ференца Ракоці в 1703 році, за легендою, саме турул приніс шаблю князю Ракоц - і перемогу повстанцям в першому переможному бої з австрійськими військами поблизу містечка Вилок.

Через 200 років після славної битви (1903) на її місці встановили 18-метровий обеліск, увінчаний бронзовим турулом. Пам'ятка була демонтована після Другої світової війни (відновлена в 1989р.), а скульптура сокола потрапила до Закарпатського краєзнавчого музею.

На жаль, не збереглася шабля, яку Турул колись тримав у дзьобі.

Легенда про Білу Діву

Відвідувачам замку екскурсоводи обов'язково розкажуть про "відьм'ячу яму" (тут начебто колись тримали жінок, яких звинувачували в відьмовстві) та про Білу Діву.

Отже, в XVII столітті володів замком капітан Другет. Слава про красу його доньки ширилася Закарпаттям і досягала навіть чужих країв.

Польські війська князя Любомирського смерчем неслися по краю, підбираючись до Унгвара. В місто з таємною місією направився один з польських шляхтичів. Невідомо, як так сталося, але юна донька Другета закохалася в поляка і видала йому всі замкові таємниці.

Коли розлючений батько дізнався про зраду доньки, він наказав замурувати її живцем в замкову стіну. З того часу душа дівчини немає спокою, блукаючи ночами замковими коридорами білою тінню і шукаючи порятунку

Дійсно, за Середньовіччя був поширений звичай замурувати людину живцем в стіни фортифікацій - начебто це посилювало обороноспроможність фортеці. А так як мури навколо Ужгородського замку будувались в період 1653-1658рр., саме в час польської навали, хто його знає... Може, й має ця легенда якийсь підґрунтя.

початок експозиції з історії релігії та духовної культури Закарпаття
Закарпатський краєзнавчий музей

Чотири шпаки - герб Другетів

Ужгородський замок - вигляд з висоти пташиного польоту

У палаці нараховується понад 40 приміщень. Найбільший зал замку, так званий рицарський, що міститься на другому поверсі, було перетворено на внутрішню каплицю. У 1857 році її розписав Фердинанд Видра. Приблизно тоді ж сусідні зали оздоблено ліпкою, розписом, сусальним золотом. Зараз цей декор вже частково відновлено.

внутрішній вигляд
замкової каплиці

Вид на стелю каплиці
Ужгородського замку

Відпочиваючий Гермес

**Підготувала
учениця 11 - А класу
Дашавської СЗОШ
I-III ступенів
Ониськів Вікторія**

